

kezelményezés terére, — váltanak eszmecseret, — a kártyajáték és pipafüstnél élvezetesebb lesz a művelődés terjesztése, a pozitív élet keserű körülményei által elfáradt lélek felfrissítése, a jótévő élvezet és öltetés. Társas életi viszonyaink úgy is annyira szomorúak, hogy keveset mondunk, ha tekintetben városunkat a legprimitívabb igényű mezővárosok sorába helyezünk.

Fóthi.

FŐVÁROSI LEVÉL

1880. október derekán.

Motto: Ne toródj ily néppel
barmily dülvél font-bont:
Csupa lé a mit főz,
csupa szó, amit mond

S jöhet a hódító,
nyíltan avagy titkon —
Tied ez a föld meg;
te vagy itt még itthon.

Arany László.

Tehát mégis megvolt a „flottademonstráció"! Meg ám, csak hogy nem a hétérszagos hírhedségű Dulcignóban, hanem Budapesten, nem is megbénított, fényekopott, „Fényes kapu”, hanem a pangermanizmus polypkaru szörnyetege ellen, sőt — az eszebomlott diplomáciai kombinációktól iszonyodók vigasztalására, — nem is az ominózus flotta demonstrált, hanem a szeplőtlen nemzetiség, a magyar közvélemény tüntetett a testünkön élőddé német rák fene ellen. . . . A januári „Strassentumultok” óta nem lüktetett oly lázas izgatottságtól hazánk szíve. Az a sokszor meghányt vetett kérdés vetette tel hydrafejét, vajjon türje-e még városunk továbbra is keblében ország-világ megbotránkozására azt a demoralizáló helyet, hol a német muzsa tanfolyott, azt a modern egyptumot, mely a kerdőzött bűnnek, a förtelmes ledérségnek nyújtott anyai hajlékot; vagy pedig öntudatra ébredve Bastille-módra lerombolja ezt a sasfészket (isten bocsáss „istállót” akartam mondani), melyről a német Thalia papjai nem restellik „anzeigolni” hogy ez „Deutsches Theater”. Gratulálók Gross-Deutsch thumnak, ha sok ilyen fiókja van.

A zsidók hosszú napján pecsételte meg a városi municipium az istenítéletet, mely az Üdvözítőt országába szólítja Müller ur (agy hívják az exdirectort) kőbarlangját. A német sógort nem azért nevezi népünk „mégis huncutnak” hogy el ne tanulta volna a tóttól azt a rafineriát, melyre megint azt a szokásmondást idézem „Fogadd be a tótot, kiver a házból.” Ezt a módot választotta Müller, a német lapok ugyanis ma már a hajtván a vizet, egész eddig huzta alá az istenítéletet a haldokló végvonaglását. Beszélt, cselekedett, agitált, kapkodott fűhöz fűhöz, eipanaszolta baját boldognak boldogtalannak, kapitánynak polgármesternek — mitsem ért, a „végzet” ellen nincs apellata, dédelgetés. Reménye erőszakoskodása közben e hó 10-ikén éjjeli tíz órakor kiszenvedett. . . . A németiség jelenlétével megadta a végtisztességet, s hogy halotti énekben se legyen fogyatkozás, a magyarság udoriadalmi képezték a cirkumdedérunt-ot.

Milyen határta an jószágú is az Isten, hogy gondoskodik mindig a „Volkblatokról” és „Journalokról.” Hol vettek volna ezek a rongyból készült és rongytartalmu, nyomdafestékekkel bepiszkított lepedők anyagot (még akkor nem jöttek arra a fontos felfedezésre, hogy a bécsi levélhordónak gyilkosa magyar dedá-páktól származott), ha aszittya vérű barbar nemzet betyárfajzata: a jogászok a „Gassenjungokkal vereinigolva” (egy ily férepedlány saját szavai) nem insceniroztak volna egy kis „Gassenkrai vallt in magyarischem sine de Wortes.” Eztül-

rés után papírra tette: a 62 számú vonal rossz — és beküldte a szolga által a főnöknek. A főnök azt kérdezte: hol? hol? hát kint! folytatta Andor — és ismét beküldte a főnöknek. A főnök kiírta; a kinek szolgálata van, tartozik intézkedni. Andor ugy intézkedett: hogy ott hagyta az egész hivatalát, déltűn orvososi bizonyítványt igazolta betegségét. Négy hétig nem ment a hivatal felé sem, hanem azért rendesen kijárt a „Langewaldba” bota. nízálai.

R. . . ön hét év alatt a legnépszerűbb ember lett; ismerte az egész város. Tagja volt az ur-, polgári kaszinóknak. A tűzoltóknál trombitás, a lövészeknél ezlmutató volt. Karmester a dalárdánál, a korcsolyázó egylet pártónusa, szóval a püspök után ő következett mindjárt.

Többet volt a kaszinóban, mint a hivatalban; ütötte az ördög bibliáját krajczároknak, hanem azért mégis megesett rajta egyszer az a fatális dolog, hogy egy este elvert ötszáz frtot — az állam kasszájából.

Ha nem vállaltak volna érte kezességet a takarékpénztárnál, ki tudja hol lenne most, Váczon-e, vagy Munkácsen.

Három esztendeig nyögte azt az egy estét, Drága este! nem is kártyázott többet még mogyoróra sem.

Itt történt meg vele az is, hogy egy haláleseti sürgőnyt tizenenny napig hordott a zsebében kézbesítetlenül; mikor kézbesítette,

lustrációk épen izeltetőül örökíttem meg, hogy majd a későbbi nemzedek birjon mintá-stylussal a culturép nyelvéből. A tamáskodók megnyugtatóra különben kijelentem, hogy még kacskaringósabbakat is termett a genialis skriblereknek az ő agyok (hogy törnék kerékbe mindanyját.) mikoron ezt a nekrológot ki-kürtölték.

Hogy is ne esnék meg az embernek a szíve, ha csak nem elfogult vadmagyaré az, mikor hasábnai jeremiádkban jaidulnak fel kigyót-békát kiabálva a békés burgerek, hogy ok már most hová mennek szórakozni a napi munka bevégeztével. A „Nemzetibe” a Népszínházba — ez nem az ő légtörök, itt nem a fescbe Kátik, trágárságok-trikók és kurta szoknyákra van fektetve a fősnly . . . .

De mentünk meg a reputációkat, vegyük elejét a revanche-nak, melyet a Burg-színház fogantatba vett, hogy t. i. visszautasítja valami Szigligetinek a drámáit, ki azokat épen most ajánította be. Így újságolta ezt egy tekintélyes „kaiserstadti” lap, hogy rágná helyébe a szu philosophus fejét. Megpendítették az eszmét, hogy a nemzet mutassa meg hagyományos bölkeziségét, s nagylelküleg könyörödmányokat rakjon össze, hogy e házatlan truppot „haza” transportálja. Használ az ügynek, filléreivel hozzájárul, mert máskép le nem rázunk nyakunkról ezt a fillokszera hadat ha csak ily módon nem kötünk utilaput a talpára . . . .

Színházról lévén szó, meg kell említenem, hogy Torma Károly ur gondoskodott egy új azaz ő színház létrehozásáról Óbudán, a menyiben a föld gyomrából ását egy római időkbeli fenmaradt amphitheatrumot. Lám még az utó-idejében szintén elpuhult római nép színházának is több szemérme volt, mint e német bódénak, mert az legalább elsülyedt. — A nagyérdékű rom, sok ideig ismeretlen dologt van hivatva földérinteni, mit már eddig is nagy mértékben elértek régészeink a talált Caracalla-korabeli pénzök, érmék és fegyverek által. A colossalis körszínház, noha még nincs egész kiásva, tágasabb volt a Pompejinél s arra enged következtetni, hogy A quincem 100.000 lakost számlálhatott. Legérdekesebb látni, a ketrecszerű kamarát, mely a viaskodó állatok tartózkodó helye volt. E helyen már sejtelemszerűleg a múlt század végén is eszközöltek ásásokat, de soha oly exergival mint most, midőn minden nap új és új lelettel hálálja meg lelkes és tudós régészeink buzgalmat. Mit szólnak majd a németek, ha mi is szolgáltatunk egy Schliemann tudományt?

Különös játékot űz néha a véletlen szézele. A mi német komédiánkkal egyszerre hozza a táviró Offenbach zeneszerző halálát. E kettő közt van egy kis rokonság. Offenbach volt megalapítója a könnyed sikánló s operetteknek, melyek Párisban a második császárság korában oly termékeny talajra találtak. Szép Heléna Dunánan, szerzője előbb élcelt, gunyolt neveltségessé tette a régibb tekintélyeket, nem sokára az eget a poklot, de különösen az olympot kereste fel satirájával. Ki tudja, vajjon a pellengerre tett, szemhunyorításával a földet rázó Zeus és társai nem fogják-e most számon kárni elkárhozott lelkektől, hogyan vetemedhetett ily felségsértő bűnre? ha így lesz, tulajdonítsa magának . . .

LEFKOVICS LAJOS.

A színház köréből.

Az első bemutató operette előadást megtartva ez előadási műsorozatot van szerencsém közzé tenni. Ugyanis: Vasárnap 17-én a népszínmű személyzetnek részbeni bemutatására, Lukácsi Sándor a répszínház-

akkor már tizenkét napja temették el a jó Májas asszonyt.

— Hja, rossz volt a linea, vágta ki magát, megjárta az isten adta sürgöny Oroszországot, — Auszrá, Amerikából Konstantinápolóba került — én onnan kértem el. Csak-hogy ezt a lári-fári mesebeszédet nem hitték R. . . ön, Budapesten még kevésbé. Andort elmarasztalták tiz pengőlöcskéig. Andor erre szépen magához szedett mindent — pénzt és leltárakat, ugyi tette fel Budapestre apellálni. A hivatalt becsukta.

Élőszóval adta be lemondását, de midőn látta, ho y ott meg nem ijedtek tőle, lemondását elfogadták, akkor elkezdett Pétertől Pálhoz szaladgálni: hát hiszen én csak tréffálat, ne tegyenek szerencsélenné, ne vegyék az én beszédemet komolyan.

Nagynehezen engedtek a Budapestiek, hanem azért jól olamodogattak Andornak, tudtára adták azt is, hogy máskor ne bolondozzék, különösen az állam pénzével ne, mert a bolond emberhez igen közel van a Lipótmező.

E tanácsal eresztették haza. Otthon, boldog boldogtalannak elbeszélte mily szívélyesen fogadta a miniszter, még székkel is megkínálta; az igazgatója plane ebédre is meghívta.

— Én nagyon természetes e kitüntetés vissza nem utasítottam, estelire is ott maradtam. Még utaválót is adtak 60 frtot, hanem a szívmre kötötték, titokban tartsam.

Kérve kértek, vegyem vissza lemondásom-

mat, de ha a miniszter ő excellenciája nincs, én vissza nem vettem volna, de hát olyan szépen rábeszélte, biztatott, hogy még belőlem sok minteféle nagy ember lehet. Lesz is! azt én mondom nektek! meglássátok, azt sem fogjátok tudni — mikor itt hagylak benneteket. Igaza volt; mert erre három hétre áttették őt megfordított tiszteletből Rákócziúrra.

Rákócziúrra döntötte a legnagyobb veszedelemben — melyet oly találoán elnevezett darszfészszeknek. Sánták, félkegyelműek mind neki estek, — csipték-harapták. Negyven hivatalnok társ között nem volt három meghitt ember. Hát még az előjárói, azok kiitták a borát repetálva, hanem azért büntették nyakra főre, őt, tizenöt pengőlöcskével. Hja büntetni kell valakit!

Egy év alatt Rákócziúron többet fizetett rendbíróság fejében másfél száz forintnál.

Maga fajta emberekkel szóba sem állt, az igazgatók, titkárok, katonai és polgári matedúrok után szaladgált, a kik már csak azért is szívesen szóba álltak vele, hogy szemtől szembe megismerjék.

Rövid idő alatt a huszonkétezer lakossal bíró Rákócziúran nem volt emlegettebb ember Andornál.

Itt Adél is megtalálta, a nagybácsi bogár szemű Mariskájában, hanem addig huzta, halasztotta a megkérést, míg elvitte valami nevetlen doktor valahová a Bodrogközre orra elől.

Mariska miatt amerikai párba is volt.

ban is gyakran előadási műsorozaton levő „Ágnes asszony” énekes népszínműve adatik. — Kedden 19-én „Fatinitza” Souppé látványos nagybíró operettje kiállításban „Caragois” török árnyjátékkal, — Szerdán 20-án a társulat drámai képességének bemutatására, jelen színirodalmunk legremekkebb — sajtó és közönség által egyiránt nagy kitüntetéssel fogadott Csiky Gergely „Proletárok” nagyhatású színműve. Csütörtökön 21-én pedig az operette zeneirodalom gyöngye — a világhírűvé vált „Corneville harangok” Plancette látványos operettje.

Ezen felsorolt előadásokban lesz alkalma és szerencsése az egész társulatnak mindenféle válfajban magát művészi szempontból a t. közönségnek bemutatni — s ezekben lesz alkalma a t. közönségnek is tapasztalatból meggyőződni, hogy e társulat mennyire lesz képes itt működésében igazolni a hozzá kötött várakozást, mennyire fogja kiérdemelni azon szíves felkarolást, melyben a t. közönség részéről a szép számú bérlét sikerében már előlegesen is bizalommal résülni szerencsése van. — Egyről azonban minden esetben megfog győződni a t. közönség — és ez az, hogy egyedüli törekvésünk leend, a t. közönség műgéneit egy művészi mint társadalmi szempontból kielégíteni és ez által kegyes elismerésével jóindulatú szíves pártogását kiérdemelni.

S hogy ebből a t. pártoló közönség izlése, igénye teljesen kivanatához képest nyertessen élvezetet, a kebeléből alakítandó színügyi bizottság, mint a t. közönség képviselő testülete leend hivatva a szintársulat működése és közönség intencziája között solidaris viszonyt létesíteni, az adandó előadási műsorozatot megállapítani, a szintársulatot erkölcsileg támogatni és megővni, hogy a helyi viszonyok iránti tájékoztatásból valamely a közönség igényével talán ellentétes és a társulatra káros eljárásra magát ragadtassa.

Ez a t. lelkes közönség által meleg felkarolásra méltatott színügyet azon kívánatos módon teszi magáévá, hogy anyagi áldozatáért úgy szólván önmaga igazgatóskodik. — És egyedül csak is ez — s így biztosíthatja a t. közönség szellemi érdekeit s a társulat anyagi szükségleteit. — Tehát ugy a t. közönség mint a szintársulat szíves örömmel üdvözölheti a színügyi érdekében alakulandó színügyi bizottságot. A műsorozat is e végből nincs továbbra közzé tevé; mert az alakulandó t. színügyi bizottság intézkedésétől fog függni hogy a bérlét mikor vegye kezdetét s annak folyamában mi fele művek adassanak.

Azon már több oldalról hallatszott megjegyzésre nézve, hogy az első rendű zárt-székek forintjával drágák volnának, azon elhatározásra vezettek, hogy csak operette előadások alkalmával, mely felette tetemes kiadással van egybekötve lesz ilyen áru a körszék, más daraboknál azonban 80 krajczár leend — mind, az eddig itt működött társulatoknál. — Hálás tisztelettel.

JAKAB LAJOS és szintársulata.

mat, de ha a miniszter ő excellenciája nincs, én vissza nem vettem volna, de hát olyan szépen rábeszélte, biztatott, hogy még belőlem sok minteféle nagy ember lehet. Lesz is! azt én mondom nektek! meglássátok, azt sem fogjátok tudni — mikor itt hagylak benneteket.

Igaza volt; mert erre három hétre áttették őt megfordított tiszteletből Rákócziúrra.

Rákócziúrra döntötte a legnagyobb veszedelemben — melyet oly találoán elnevezett darszfészszeknek. Sánták, félkegyelműek mind neki estek, — csipték-harapták. Negyven hivatalnok társ között nem volt három meghitt ember. Hát még az előjárói, azok kiitták a borát repetálva, hanem azért büntették nyakra főre, őt, tizenöt pengőlöcskével. Hja büntetni kell valakit!

Egy év alatt Rákócziúron többet fizetett rendbíróság fejében másfél száz forintnál.

Maga fajta emberekkel szóba sem állt, az igazgatók, titkárok, katonai és polgári matedúrok után szaladgált, a kik már csak azért is szívesen szóba álltak vele, hogy szemtől szembe megismerjék.

Rövid idő alatt a huszonkétezer lakossal bíró Rákócziúran nem volt emlegettebb ember Andornál.

Itt Adél is megtalálta, a nagybácsi bogár szemű Mariskájában, hanem addig huzta, halasztotta a megkérést, míg elvitte valami nevetlen doktor valahová a Bodrogközre orra elől.

Mariska miatt amerikai párba is volt.

Meghívás tanítói körgyűlésre

A „görmöggyei ált. tanítói egyletnek” nagyrőzei járásköre f. év okt. 21-én reggeli 9 órakor Polonkán, a tanoda helyiségben, szakelőadással egybekötött nyilvános gyűlést tart, melyre, úgy az egylet minden tagja, valamint a tanügy iránt érdeklődő tanügy barátok kiváló tisztelettel meghívattak.

A gyűlés tárgyai:

a.) Elnöki megnyitó.

b.) Az 1880 jun 5-én Murányban megtartott körgyűlés jegyzőkönyvének, valamint mintatanítás s értekezések birálatának felolvasása és hitelesítése.

c.) Értekezés: „A szépérzék (aesthetica) fejlesztése a népiskolában.” Bahéry József pohorellai főtanító ur.

d.) „Az elemi iskola V-ik osztályában, egy szabadon választott olvasmány módszertani kezelésének leírása.” Előadó Tóth Ferencz muránylehotai tanító ur, és Borcs Ferencz pohorellai segédtanító ur.

e.) Visszatétel „Az egy tanítóval bíró VI-osztályú népiskolában miként csoportosítandók az osztályok, és tantárgyak, hogy ez által a tanító működése megkönnyítessék, az eredmény pedig annál biztosabbá tétessék?” Bahéry József urtól.

f.) Két gyermek életből merített elbeszélés, az ifjusági, és népkönyvtárak-ra vonatkozólag. Előadó Bahéry József főtanító ur, a gyűlés ideje és türelméhez képest.

A fennebbi c.) d.) e.) és f.) tétételeket minél többen dolgozzák ki, úgy nézeteiket írásait is beadni szíveskedjenek.

g.) Értesítés; beszéd és értelem gyakorlatok vagy is önálló szemléltető oktatás. Toth Ferencz urtól — elméletileg.

h.) Gyakorlatilag pedig: Beszéd és értelem-ről mintatanítást tart Kopp-rdán Endre pohorella vasgyári tanító ur, — Pinka Károly tanító ur osztályában — (gyűlés előtt).

i.) Közügyek.

k.) Jövő gyűlés helyének meghatározása.

l.) Hirdetmény: Egy db. 20. frankos arany pályatétel. Az iskola és társadalmi egymás-moz való viszonya. Határidő: 1881 marc. 1-ig.

m.) Tagsági díjakkal okvetlenül minden tag — Nöge János veresköi tanító urnak mint járásköri prtóknak befizetni szíveskednék.

n.) Az egylet rendes tagjai (tanfériak) körgyűlésről elmaradásukat az elnökkel előleges — tehát a gyűlés berekesztéseig — írásban tartoznak igazolni, ellenesetben az ily igazolatlan elmaradás, — alapszabályaink értelménél fogva, ugy törvény értelmé szerint is az egyleti pénztárjává 2 oszt ért. forinttal bírságotlatik.

o.) Közétközésben résztvenni kívánók Horváth József polonkai tanító urnál jelentkezni szíveskedjenek.

A megkörözöttett „Alacsony Fátá” heglányzólatá” maig nem kaptam meg, az illető átadásra intetik.

Mu.ányalján 1880. okt. 11.

Droppa József
elnök.

HIREK ÉS VEGYESEK.

Visum repertum. 1880. okt. 5. délután eljött egy viselős asszony, és az panaszlott hogy 2-án reggel az hazájába egy ember fejével ráütött, a jobb karomra, ötet megsértet capot egy sebet, a vér futott. Megnéztem a sebet, és találtam a jobb karomra egy bór sebet, hosszúsága 6 centimeter, szélessége egy néhány lineát, a karom dagat, a bór seb körül kék s fáj neki, mozdulni nehezen tudt, a csontnak nincs baja V e l e m é n y. Forma szerint ezt a sebet van fejével csinálva a csontnak nincs

A ki a fekete golyót emeli ki, az tartozik a legmelegebb juliusi napokban két hétig bundában és kulemában, téiben pedig, mikor még a háztető is pattog, porcellán nadrág és szalmakalapban járni. Andor emelte ki a fekete golyót — juliusban bundában, karácson havában pedig porcellán nadrágban járt búségesen. Juliusban maj delolvadt, decemberben pedig maj dmegefogyott csupa becsületből.

Utoljára még szini előadás-ra is vállalkozott csupa emberbaráti szeretetből. Le is fényképezte magát lobogós ing és . . . nadrágban, pörge kalapjánál még a rövid száru debreceni pipa is ott volt. No még így sem öltözködött Friczi soha!

De már erre azt mondták elüljárói: elég a sok jóból ennyi, és áttették Rákócziúrról Nemesvárra.

Alig volt itt három hétig. Azzal kezdett fenyegetődni: hogy ő miniszteri biztos. Kezdetben föl sem vették, hanem mikor a kalamárás meg a porzótartót kezdte a falhoz ütögetni, megtudták mindent.

Megörült.

A lipótmezőn várja a telegráf miniszteri kinevezést — a királytól.

— Ha egyszer a kezemben lesz a miniszteri decretum — elcsapatom az egész világot — mondja.

Szegény Andor, vajlon nem jobb lett volna-e ha a kolostorban maradsz!

Ki tudná azt megmondani.

Vidonyi József.

hiba csak a bór szagítva azért ezt a seb könyű van, is egy néhány napok alatt lehet begyógyulni. Kelt . . . . . dr. . . . . , Körösvos . . . . . És az istenek azaz hogy a vármegyének vannak ilyen csodabogarak!

Gortva-rölggi levelezőnk írja: Gortva-Kisfaludon mióta a korcsmároson kegyetlen rablás vitélet véghez, a tolvajlás napi rendben van. Alig van hét, vagy éjjel, hogy valaki kárba ne vrradjon. Eddigélé következő nevezetesebb tolvajlások történetek: Egy hasznabérlőtől több zsák árpa s gabna — hallomás szerint ismert tettesek által — tulajdonítottak el. Egy iparkodó cigánynak arató részben kapott gabnáját szintén felismert tettesnél találták meg. A vasuti ör ludjait alig sikerült a szegény családapának a megfutamodott tolvajoktól visszanyernie. Mivel nincs ki feleletre menné vonni a gyanus s fel is fedezett egyéneket, a legtöbb tolvajlás nyomozás nélkül marad. A tanító kertjéből aug. 23-ára elvittek 30—35 db. kitűnő faju dnyét, október 8-ára legjobb idei kasméhejét. Egy szilvaárusnak szilvját vámolták el, egy almaárusnak pedig almáért összeszedett zsák kukoricáját akarták elemelni. Egy kiskereskedést üző izraelitától 2 db. juhcskáját a biró öljából lopták el. Egy öreg helybeli lakosnak a szőrüből — mint mondják — feje alól vették el a buzáját. stb. . . . Hát még mennyire fog menni ez őszön, ha a tolvajlásra nézve a szabadvásárt senki sem fogja megakadályozni? Ma-holnap az a kérdés merül föl, ha a polgárosult Magyarországon élünk-e, vagy vadak között, hol még a személy- és vagyonbiztonság ismeretlen. — A rakoncátlan ifjakat, szolgálókat, más gyanus egyéneket az előjáróság nem meri megbabozolni. És miért? Nem tudjuk.

A községi jegyzők vizsgáit szabályozó körrendeletet fog kibocsátani a belügy-miniszter. A körirat azt fogja tartalmazni, hogy ezután minden okleveles szabadon pályázhat akárhová is kérvénye abból az okból, mert más megye területén nyerte bizonyítványát, mint a melyhez a község, a hová pályázott, tartozik visszatartatni nem lesz.

Modern előfizetők. Ha manapság általánosságban divik a „modern” szó alkalmazása, elannyira, hogy úgy szoktunk beszélni modern ifjura, modern kisasszony (modern vénasszony?) modern házasság, modern művész (modern eszmadia), modern író: miért nem mondhatnók, hogy modern előfizető? olyan, a ki egy vidéki heti lapra tesz az a „Gömör Kishont-ra praenumerál — egy lev lapon, küldeti magának a számokat, megkérve a tekintetes nagyságos stb. címet nyomtatott szalagon az évnegyedi 13 példányból elfogad 12-öt a 13-dikat visszaküldi ráirva hogy „retour — nem kell eltávozott (t. i. ő) meghalt (t. i. ő) És ez a „meghalt” dicsékedik a juxokkal, rászedésekkel stb. stb. . . . A második évnegyedre 2 krért utolag megrendeli, elfogad 12 számot — karácsonyig, akkor azután ismét — meghalt a szegény kiadóra és szerkesztőre nézve. Ezek a modern előfizetők nem érdemelnek meg egy kis modern szellemi ületet?

A végzetes toszit. A mult szüreti hét egyik napjára esett A. uradalmi tisztartónak a neve napja, kinek — mellesleg megjegyezve — igen kedves „férjhez menendő” leánya van. E „férjhez menendő” körül akart forgolódni R. fiatal ispán, de nem tudott, azaz hogy nem mert. Az mlített névnap sok vendéget csalt a tisztartói lakba, a hová forma kedvéért meginvitáltatott az ispán is. Principálisát felköszönteni volt a fődolog, — készült is rá erősen, 3 kőtáblára írta szénnel mondókáját a konyhában s annyira elmerült a memorizálásokban, hogy csak a pecsenye-fogás idejére érkezett a vendégek közé. Leült, egy szót se szólt, gondolkodott, majd az ebéd végén feláll, a házi kisasszonyra szegezi szemét s elkezd: „Tisztelt principális ur!” Halljuk — halljuk! — — T. principális ur! — Halljuk! — Tisztelt tisztartó ur! Ez a nap — ez a nap — ez a mai nap — — Principális ur — — ez a nap, ez a mai nap — — tovább nem bírta, kifogyott belőle a szusz, a kisasszony volt az első „mosolygó” utána a többiek, majd a principális ur végét veti a „szégyenülés”-nek, poharat fog a kezébe s így kezdi: „Kedves öcsém” — — ergo ez a nap — — ergo ez a mai nap — — ergo ezen a napon — — ergo ígyunk — — az én egészségem! Lett erre jovialis kacagás. A fiatal ember szörnyű kinokat állott ki, mentsegeül behozta a konyhából a 3 kőtáblát; úgy olvasta el. Arra még nagyobb lett a vulcán eruptio. — — Az ispán a rajta esett „stikk” miatt annyira elkeseredett, hogy menten befogott és beállott fináncznak.

Savanyu válassz. Teráz kisasszony (világrt sem leányasszony) erősen apprehendált Matyi urfira (csak 26 éves ez az urfi) amiért hitlenül a faképnél hagyta. A kedves szagu velinek röpülgettek a „volt”-hoz, a rendesvonsok megújítása sürgettetett, — — mind hiába. Végre az epedő nő egy végső lépéssel határozottan követelte a „miért” kimondását. Ekkor Matyi urfi elővette édvös egyik munkáját, annak néhány sorát küldte el, — szól vala pedig az ilyenképen: „Ismeri tanultam kegyedet k. a., s azt tapasztaltam, hogy a szóló minden változásain keresztül ment. Eleinte rajta (már t. i. a szóló-kisasszonyon) csak az édességet ismertem, később az édes szőlőből részegítő ital vált, míg végre eljött az eczet időszaka is, én

édességnek és szesznek fokát, mely egykor a szőlőben és borban volt csak az erős savanyúságból vettem észre. Ez az urfi mintha csak rokonságban állana a — rókával.

T A N Ü G Y.

Lehetnek-e az ó-klasszikusok magántanulmányozástárgyai?

Hogy a tudomány, mint egységes fogalom gondolva a hármastörvény: alkotó szépet, jót és igazat magában foglalja; az kétségtelen, miből természetesen annak megbecsülhetetlensége is önként következik; ha azonban az egyes tudományágak használat és becsének kérdése merül föl, azonnal elágaznak a vélemények, melyek a hajlam és izlés kénye — kedvének vannak alávetve s a kérdés megoldatlan gordiusi csomó marad, mert „degustibus non est disputandum”.

Nem akarok itt a humán és reál tárgyak között utilitáris szempontokból párhuzamot vonni, csupán utalva a tudomány általános hasznára, egy jelentékeny ágának, a klasszikus tudományosságnak a magán életre való befolyásáról van szándékom mondani egyet, mászt.

Az embernek alkotó eleme a tevékenység. — Ez kriteriuma a legközelebbi s legtávolabbi kor szülőiteinek is. A klasszikus műveltség korszakaiban, midőn még Hellas és Latium valának a tudományosság csaknem kizárólagos forrása, a magán életben is megjelentek a genia beszárnyalta mihamar azt a tért, melyet mi mulandó világnak nevezünk s részint abból, részint speculativ értelmi erejéből, mint szorgalmas méh gyűjtötte össze azt a zamatot, melynek mulhatlan erejével századokot táplált, s táplálni fog. — A klasszikus tevékenység alkotó remekeket tudta becsülni maga a kor, tanulta tisztelni a későbbi időkben, csupán a vívmányaira büszke 19-ik század kezd elfordulni azoktól, hogy materialistikus céljait minél hamarább elérhesse.

A modern gondolkodás e szel'eme, hála a gondviselőnek nem hatott még át az intéző körök minden rétegeit, miért is klasszikai irányban történendő tanodái — s magán képzés új-bóli életbe léptetése alaposan remélhető. — A klasszikus tanulmányozásának ugyanis általános célja a szépek, jónak és igaznak átérzése és átérzése lévén, csak természetes, hogy e tanulmányozás nem végződhetik a gymnásiumi tanpályával, hanem kell, hogy átterjedjen az egyén magán életébe is. A tapasztalás lát-szólag ellenkezőt bizonyít, mert ritka ifju az, ki a kinos gymnásiumi pálya végzetével klasszikust fogjon kezébe — hisz eleget kinez-ták vele a gymnásiumban — de felsőbb tanulmányainak bármennyire reális szellemében is magába szívja azt a nedvet, melyből telt tömlökkel hagyott az utókori tudományosság minden ágának a régi Hellas és Latium klasszicitása. E hagyaték most már kiesinynek látszik a laikus bíráló szemében, de sokkal nagyobb tünik fel, ha meggondoljuk hogy ez volt az alap, melyen kulturális viszonyaink óriási épülete fölemelkedett.

Ha valaki tőkéjét gyarapítani akarja, kamatoztatnia kell azt. — Így vagyunk a klasszikus műveltség tőkéjével is. — Gyarapítjuk azt, ha belátva annak nem kevésbé fontos és szükséges voltát, valódi ragaszkodással vagyunk iránta s a hellen és római klasszikusok tanulmányozását a magán életbe is átvisszük. Az ily irányu magán műveltségnek nagy befolyása van a nemzeti előhaladásra is. Példa rá Anglia, hol ugyszólván nincs műveltebb ember, kinek magán könyvtárából a latin és görög remekirok hiányoznának.

Ha kérdené valaki, mit merithet a magán ember az ó-remekből, azt válaszoljuk, hogy saját józan életének ideálját találhatja azok valaményében. S ez — azt hisszük — elég jutalma fáradozásainak.

Kinek nemes egyszerűség, vagy mezei csöndélet a példányképe, az megtalálja azt Virgil Bukolikáiban; ki a fényt és pompát szereti, keresse föl a latin ódakirályt; ki a természet erőt búvárolja, annak Plinius világít; a tudományszomjast buntintán, Tacitus, Herodott, Thukidides stb. elégti ki; erkölcsi tekintetben pedig mindegyik javára szolgál, ha a munkakedvhez a józan ítélet ereje is járul.

Nagy hiba, sőt megbocsáthatlan vétek a közművelődés érdekében a klasszikus irányú tanítás és önképzés elhanyagolása. Pedig napjainkban, a mai „üzlet világban” a hasznos elviség uralomra jutása, a klasszikus képzést már alapjaiban megtámadta. — Már a gymnásiumba belépő gyermek is előre fázik a latin és görög nyelv tanulásától. Igen, mert még az intelligensebb szülők között is igen sok van a ki e két nyelvet csak középszeköznek tekinti a gymnásiumokban; a gyermek beleéli magát e gondolkodásmbódába s csak úgy „muszaj”-ból veszi kezébe a grammatikát. Van aztán dolga a tanárnak az ily elkedvetlenedett diákokkákat kapacitálni s őket e tudományok hasznáról a mennyire annyira meggyőzni. Igen ám, de a scrupulus megmarad, a gyermek a szükséges alapismeteket nem szerzi meg, hanem felnyomorog nagynehezen a felsőbb osztályokba s már akkor fölserdült ifju lévén latin és görög

tudománya az olvasástól egészen a „fűstös” (diák neve a remekirók magyar fordításának) ügyes forgatásáig terjed. Ennyit profitézott losszu 8 esztendő alatt. — Hogy sok ily szanandó eset van, azt kiki tudja, ki a gymnásiumot elvégezte. Tagadhatlan, hogy ennek oka igen gyakran a grammatika és syntaxis tanításánál követett helytelen paedagogiai eljárás. — Hogy ilyeneknél a gymnásiumi tanpályán túlterhelő klasszikus irányu önképzésről szó sem lehet, az csak természetes. Számos a hiba, mely orvoslást igényelne, melyeknek leleplezésére azonban a jelen alkalommal ki nem terjeszkedhetem. Vajha jól meggondolná s belátná minden szülő, hogy mi a gymnásiumi nevelés — tanításnak tulajdonképeni célja, s e cél sikeres elérésére a tanügy munkásainak ténykedését elősegíteni igyekeznek.

Csak ez uton juthat teljes meggyőződésre az ifju, hogy a klasszikusokra nem csak az iskolában, hanem az életben is szüksége van.

Egy paedagogus.

C S A R N O K.

KHÜN HERKULES KALANDJAI

REGÉNY.

Írta: SUE JENŐ.

— Fordította: B. —

(7-ik közlés.)

Az engedelmes állat rögtön követé a parancsot, vissza uszott a földnyelvre, s ura lábainál leheveredett.

Cassave, mely szel'mentben uszott a másik indián felé, következőleg azt nem érezhető meg oly jól, egész a 6 partjáig uszott, azután a sűrűbe ment Cupidó mozdulatlanul követé szemével kutyájának mozdulatait, melyeket a nádlak ringadozása elárult; ezek azonban hirtelen elmúltak, miről észrevette, hogy Cassave szintén megállt.

Vajjon ember vagy állat előtt-e, azt nem tudá a fekete. — Ezen bizonytalanságban okosan arra határozta magát, hogy egy intékedjék, mintha még egy másik ellenségtől is kellene tartania.

Azonfelül emlékezett, hogy midőn a mocsárhoz ért, a távolban egy tigrifovlo s egy tay-bay hangját hallá; egybírát misom vala ezen körülménynél természetesebb, mert ha az indiánok ily módon váltottak jeleket, hogy egymást fölkeressék vagy kövessék, ebben oly ravaszsgal jártak el, hogy csak oly madarak hangját utánozzák, melyek egymásnak felelgetni szoktak. Cupidó tehát úgy vélé, hogy e kiáltások is bizonyára ismertető jelei a priannakotavoknak.

Átható tekintetét azon bizonyos természetes éles látással, mely törzsének és állása sérfinainak tulajdona, fölvaltva veté mindkét partjára a mocsárnak.

Nem sokára azon irányban, melyet Manioc jelzett, gyöngéd mozgást vett észre egy hibiscus bokor megett; ezen észrevételt megkönnyíté e növény scárlátpiros magkoronájának rezgése is, mely kiválva az őt környező sötétzöldtől, biztos czélpontot mutatott neki.

Cupidó egész hidegvérrel megörzé; elővére golyóhuzóját, kiüríté fegyverét, s a srét helyébe golyót tett, egy mást, zsiros bőrbé csavart golyót szájaiba tett, hogy egy második lövésre gyorsabban tölthessen: kebléből ereklyefélet huzván ki, azt megcsokolá, miközben pár szót mormogott, azután hosszasan célzolt a cserjére, végre, golyóját véletlenülre bizva, lött.

A golyó fűtyült, egy csomó nád közé csapott s oly szerencsésen érte a hibiscust, hogy a szárát, melyen a nagy korona volt, összetörte.

Manioc a vízbe akart ugrani, hogy kihozza a vadat, melyet, mint sejté ura lött, mert Cupidó ritkán hibázott; de Cupidó egy fenyegető mozdulattal vizsartatá s ujra gyorsan megtölté fegyverét, mialatt élesen vizsgálta előlövésének eredményét.

Egy pillanatig heves mozgás támadt a sűrűben, mintha a férfi, ki ott rejtözve volt, küzdelmesen vonaglott volna; azután minden ismét mozdulatlan lón.

Cupidó körülbelül meg volt győződve, hogy ellenségei egyikét vagy megölte, vagy nehéz sebet ejte, és következőleg a balparttól senki sem háborgatja őt, hanem még a jobb parton levő ellenségtől kell magát biztosítania.

Egy gyöngé reszketés a sűrűben még mindig jelzé hol állott meg Cassave, hanem a fekete nék mi sem mutatá az irányt, melyben lóhetne. — A pillanatok drágák valának, mert ő is czélpont gyanánt szolgálhatott az indián fegyverének.

A gondolat gyo saságával vésé ma át a tóba, úgy hogy a földnyelv közte s a jobb part között húzódott: Manioc követte őt.

Míg a nőger egyik kezével a vízi növényekbe fogódzék, melyek a földnyelv partján nűttek, a másikkal fegyverét enelé s lassan haladt a vízben, csak a fejét tartva ki ebből és a földnyelvel egy vonalban.

Igy földve veszély nélkül észlelhette a másik indián mozdulatait.

A nád gyöngéden szótált és a tóba ló piannakotav halkán, fölfont fegyverét készen tartva dugá ki vgyázva a fejét.

Csodálkozva, hogy a földnyelven senki nincs, egész testét előtűnteté, fölállt aggódva tekintett szerte. Kétségkívül az hívé, hogy fonóke tevé a lövést és a néger a tóba hanyatlott. Fegyverét a földre tevé s egymásután kétszer hangoztatá a tigrifovlo süvöltését. Egy hang sem válaszolt.

Cupidó még mindig fogódzott egyik kezével a vízi füvekbe, a másikkal most fegyverének csővét egy köre kelyezé s a mit szorosán a víz tükre fölött ellött, oly szerencsés vala hogy az indián lábszárát találta.

A priannakotav ingadozott és elesett, a nélkül hogy ajkait fölnyitotta volna paxaszra.

Kétszer kísérté meg, hogy fölálljon, de fájlalma oly heves volt, hogy nem teheté; vadállati ösztönnel kuszott tehát a nád közé, hogy magát új lövés ellen biztosítsa.

Cupidó el volt ragadtatva ügyessége által, minthogy azonban nem tudá, vajjon ezek valának-e egyedül elrejtve tovább haladt a vízben, míg egy sűrű arkosta b. korhoz ért, mely mögött a vízből kijött.

E helytől az erdő kezletéig rövid volt az ut. s a két part oly sűrűen benöve, hogy cseholt tarthatott volna.

Miután Cupidó még egyszer jól körülnézte a helyet, amilv gyorsan csak birt futott előre Manioc és Cassave, melyek ismét hozzájöttek volt, követték, nem sokára maga mögött hagyá a mocsárt, elérte az erdőt, s minden akadály nélkül érkezett a Sporterfigót ültetvény szélső földjeihez, mely ültetvényhez tartozott ő is.

Foly. köv.

Közgazdaság.

Piaci árak. október 9-én tartott h e t i vásárunk alkalmával következő piaci árak lettek a város hiteles jegyzőkönyvébe följegyezve: Hektoliterenként. Buza 8 ft. 80 kr. 8 ft. 50 kr. Feles 7 ft. — kr. Rozs 6 ft. 80 kr. 6 ft 50 kr. Árpa 4 ft 35 kr. Zab 2 ft. 30 kr. Kukoricza 4 ft. 05 kr. Burgonya 2 ft. 25 kr. M é t e r m á z s á n k é n t. Buza 10 ft 60 kr. 10 ft. 50 kr. Rozs 9 ft. 20 kr. Zab 6 ft 50 kr. — Széna kötve 1 ft. 60 kr. Takarmány szalma 50 kr. Alomszalma 35 kr Zsupszalma — ft. 95 kr. GYÖRY K.

Szerkesztői üzenetek.

L. J. Felhívását a „G. K.”-ből több vidék i lap átvette.

K. Miksa. Lakhelyét és u postáját óhajtanánk tudni.

Bajusz. Nincs „credit”-je nálunk még a szakállra sem.

J. P. A vitézkedők ellen van egy hatékony orvosságunk, úgy hívják, hogy „szellemi suhogó”. Brevi manu adunk belőle, ha úgy kívánja a reputációt.

K. F. Audi, vide, tace, si vis manere in pace.

T. S. „A műkedvelő” urak ön szerinti contrabantos eljárása a senatus elé tartozik.

A. L. V. „szerkesztőjének. A „losonczai utam” megnyerte tetszésedet? Végy alkalmat te is írni rólu n k.

Kozák. Ön magát hét éves poétának tartja; mi pedig hét éves nek gondoljuk őnt, nem az írása, de badarságai után.

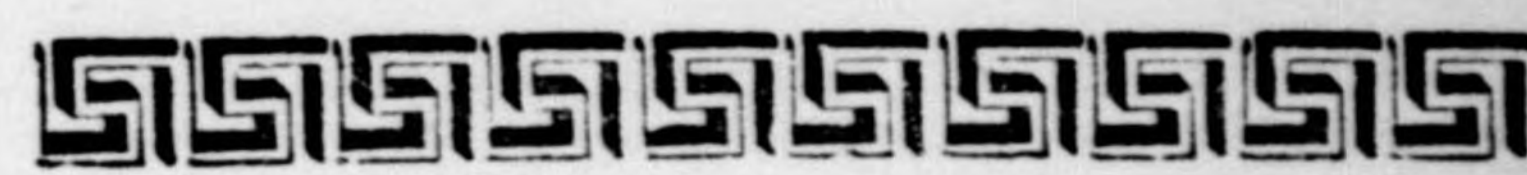
Dr. D. J. Közlése lehetetlen. Levelünk megy.

Felelős szerkesztő:

PETŐ PORUBSZKI PÁL.

Szerkesztőtárs:

PÓTHI KOVÁCS BÉLA.

Nyiltér.

Egy 3—4 g. mn. osztályt végzett ifju, ki a magyarnyelvet tökéletesen bírja

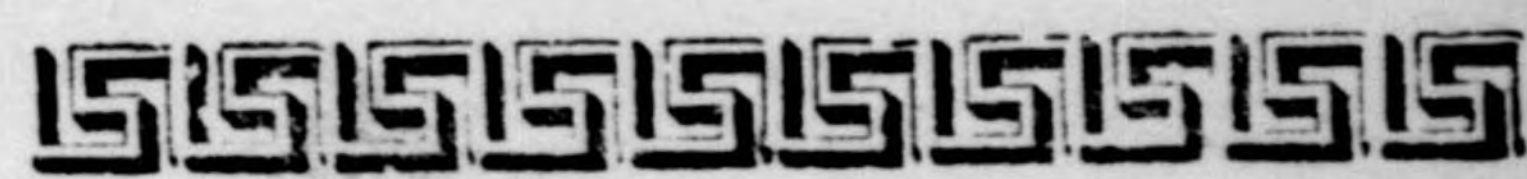
nyomdai gyakornokul

felvétetik alulírott könyvnyomdájában bármely időben.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

R.-Szombat, 1880. okt. 17.

Stefanovics József.

Hirdetés.

Azon kedvező körülmény, melybe az utolsó napokban a birodalom legkiválóbb gyáraiban tett tetemes és felette jutányos bevásárlásaim által jutottam, arra ösztönöz, hogy a n. érd. közönség becses figyelmét a már eddigelé is előnyösen ismert üzletemre annyival is inkább felhívjam, mert egyrészt raktáramat számos czikkkel u. m. futószőnyegekkel, lópokrórczokkal, férfingekkel és sok más idevágó czikkkel szaporítottam, másrészt pedig azzal, mert az árak jutányosságra nézve minden verseny felett állanak.

Kiváló figyelmet fordítottam továbbá az uri öltönyöknek való szövetek beszerzésére is ugyannyira, hogy ezen czikkkel, mely üzletemnek egyik legnagyobb ágát képezi — csinyra és jutányosságra nézve — bármelyik fővárosi üzlettel kiállom a versenyt. —

A midőn még megemlítem, hogy a női divatot sem hagytam figyelmen kívül, felkérem a n. é. közönséget, hogy az elmondottak igazságáról egy próbabevásárlás által meggyőződni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel

ENGEL ADOLF.

☛ Üzlethelyiség: Főter, Sütő-féle ház.

STEFANOVICS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA RIMASZOMBATBAN.

Ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák legjobb és lehető legolcsóbb áron való kiállítására. Készít: könyveket, füzeteket, időszak- és folyóiratokat. Továbbá: hirdetményeket, falragaszokat, körleveleket, esketési- és gyászjelentéseket. Tánczvigalmi- és mindennemű meghívó-leveleket, tánczrendeket. — Árjegyzékeket, számlákat, táblázatokat, étlapokat, és látogató jegyeket. Egyáltalában minden alkalmi munkát. — Elvállal politikai vagy szépirodalmi heti- és havi közlönyöket nyomtatásra és szétküldésre, jótállva a pontos megjelenésért.

==== Vidéki megrendelések lehetőleg g y o r s a n és jutányosan eszközöltetnek. ====

Hirdetések a „GÖMÖR-KISHONT“ részére felvétetnek és jutányos áron számíttatnak. Többszöri hirdetmény árleengedésben részesítettik.